

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oras și comitat Nr. 266.

Nr. 6345/1914.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de limba și literatura română și limba și literatura germană dela institutul pedagogic român gr.-or. din Arad.

Beneficiul împreună cu aceasta catedră este următorul:

1. Salar fundamental de 2600 cor., în caz de aplicare definitivă, iar în caz de aplicare provizorie 2200 cor.
2. Cvinvenalele (6), de câte 200 cor.
3. Bani de cortel 800 cor., respective pe timpul aplicării provizore numai 600 cor.
4. Participare la fondul de penziune conform dispozițiilor statutare.

Dela profesori se cere să aibă cvalificația pentru profesorii dela preparandia de stat, precum și cvalificația conform §-lui 122 punct 10 din Statutul organic.

Recursele sunt a se adresa Consistorului român gr.-or. din Arad, în 30 zile dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele sunt a se ajusta cu următoarele documente și informațiuni:

- a) Autobiografia, pe scurt, a recurrentului;
- b) Atestat de botez, din matricula bisericească, din care să se vadă, că respectivul recurrent e român de religiuinea gr.-or.;
- c) Atestat despre cvalificația recurrentului;
- d) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, pentru cazul, că recurrentul ar fi funcționat deja și până aci ca profesor la vr'un institut de învățământ.
- e) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurrentului.

Arad, din ședința consistorială dela 6/19 noembrie 1914.

Consistorul român gr.-or.
din Arad.

O chestiune de actualitate.

Războiul ni-a ajuns la schimbarea ciclului electoral în biserică. Astă toamnă ar fi fost să se aleagă deputații congresuali pe un nou ciclu dn 3 ani, iar la începutul anului 1915 să se restaureze toate corporațiunile bisericești din parohii, protopresbiterate și din eparhie. Consistorul metropolitan, a amânat alegerile congresuale pe timp nehotărît, iar restaurările din eparhii a rămas în grija consistoarelor eparhiale. Părintele Dr. Ioan Lupaș îngrijorat, ca prin resturnarea generală să nu se restoarne și ordinea în biserică își expune părerile în »Telegraful Român« precum urmează:

O chestiune de actualitate.

§§-ii 18, 40, 88 și 150 din »Statutul organic«.

Problema, care va forma totdeauna preocupățiunea de căpetenie a conducerii noastre bisericești, va fi, să asigure tuturor organelor administrative și corporațiunilor reprezentative ale bisericii noastre posibilitatea de a funcționa normal și regulat, ferindu-le de orice ingerință străină, păgubitoare principiului de autonomie bisericească.

Dacă problema aceasta și în timpuri normale formează una din datorințele cele mai importante ale conducătorilor bisericii noastre, cu atât mai greu apasă ea, asupra tuturor celor cu simț de răspundere, în împrejurările excepțional de grele, prin cari se strecoară acum viața poporului nostru și a tuturor așezămintelor ei.

Războiul actual a chemat mulțime mare dintre slujitorii și credincioșii bisericii noastre la îndeplinirea supremei datorințe față de tron și patrie. În timpul acesta, de o durată anevoie de prevăzut, toți cei plecați la război sunt împedeți în exercitarea drepturilor, ce le acordă, precum și întru îndeplinirea datorințelor, ce le impune, Constituția bisericii noastre.

Cel mai însemnat drept, pe care îl acordă »Statutul organic« tuturor parohienilor majoreni, cari își împlinesc datorințele parohiale creștinești, este dreptul electoral, chemat să-l exercite fiecare la alegerea preoților, învățătorilor, a membrilor comitetului parohial, precum și a reprezentanților, pe cari li trimit în sinoadele protopopești, eparhiale și în congresul național-bisericesc.

La începutul anului 1915 ar fi să-și exercite toți credincioșii bisericii noastre din întreagă mitropolia dreptul de a alege comitet parohial și deputați sinodali pe un nou ciclu de 3 ani, iar în toamna aceasta ar fi trebuit să se facă alegerea deputaților congresuali, căci, dupăcum stipulează »Statutul organic« în §. 18: »Membrii

comitetului parohial se aleg pe 3 ani, se pot însă și realege"; în §. 40: „Membrii sinodului protopresbiteral se aleg pe 3 ani și se pot realege”; în §. 88: „Membrii sinodului eparhial se aleg pe 3 ani și pot fi realeși” și în §. 150: „Deputații congresuali se aleg pe un period de 3 ani, cu a căruia expirare se publică alegeri nouă cel mult în restimp de 3 luni”.

Expirând ultimul period de 3 ani pentru congresul național-bisericesc din 1915, ar fi trebuit să se facă alegeri încă în toamna acestui an. Dar nu s'a făcut. Și credem, că procedarea Consistorului mitropolitan, care în ședința sa din august a. c. n'a aflat timpul potrivit de a da ordin pentru săvârșirea acestor alegeri, a fost corectă și motivată. Căci ar fi fost cât se poate de nejust și neechitabil, ca atunci, când floarea poporului nostru, majoritatea membrilor din sinoadele parohiale, își expun viața pe câmpiile de războiu, cei rămași acasă, bătrânii și neputincioșii, să se dedeă la exerciții electorale nu tocmai indispensabile.

Alături de acest motiv, care a determinat Consistorul mitropolitan să nu ia nici o dispoziție pozitivă cu privire la săvârșirea alegerilor în acest an, a mai fost desigur și teama justificată prin o veche experiență, că orice alegere dă prilej de mișcare neobicinuită, de neliniște și agitație în sinul poporului. Și în starea de războiu de azi ar fi fost riscat a expune poporul la astfel de eventualități, cari ar putea foarte ușor să provoace ingerința nedorită a unor factori externi și amestecul lor prejudicios în afacerile constituționale ale bisericii noastre.

Aceleași motive socotim, că vor da mult de gândit și Consistoriilor noastre eparhiale, cari până la începutul anului viitor (1915) vor trebui să dea organelor subalterne îndrumări mai precise, decum a dat Consistorul mitropolitan, în privința aranjamentului de făcut în împrejurările actuale, ca să-și poată continua corporațiunile bisericești activitatea lor și fără a trece prin sdruncinătura obicinuită a noilor alegeri.

Ce ar fi deci de făcut?

Răspunsul la această întrebare nu este tocmai ușor. Căci dela 1868 încoace țara noastră n'a mai fost în împrejurări atât de grele, ca cele de azi. Deci în cursul acestui început de epocă constituțională în dezvoltarea bisericii noastre nu vom găsi nici un caz de precedentă, a căruia analogie s'o putem aplica împrejurărilor din zilele noastre. „Statutul organic” și regulamentele noastre bisericești încă nu cuprind vre-o dispoziție specială pentru asemenea stări excepționale. Nu există nici o lege și nici un regulament, ale căror dispoziții să poată îmbrățișa seria înfinită a tuturor eventualităților și întâmplărilor, pe cari valorile vremii le pot scoate la suprafață.

Există un remediu, cu care se ajută adeseori, în țările luminate, cei chemați a interpreta sau a executa legile. În lipsa unei dispoziții legale sau reglementare a timpului de față ei aplică dispoziții ale unor legi mai vechi, uneori foarte vechi, ori caută vre-un punct de sprijin în activitatea și în intențiunile, mărturisite cu graiul sau în scris, ale legislatorului.

Să vedem ce cărări ne-ar putea deschide și nouă, în împrejurările actuale, acest remediu?

„Statutul organic”, în forma sa definitivă de astăzi, cum ni-l'a dat congresul național-bisericesc din 1868, în unele dispoziții este mai puțin avantajos decum era „Regulamentul organic” dela 1864, sau chiar „Proiectul” de Statut organic, prezentat de Șaguna congresului din 1868. Dacă voim deci să cunoaștem intențiunile marelui legislator al bisericii noastre, va trebui să preferim pe

aceste din urmă, ca pe niște izvoare genuine ale concepțiilor clare și sănătoase de cari era călăuzit Șaguna, a căruia susceptibilitate — după cum se știe — a rămas grav rănită, când majoritatea congresului din 1868 n'a vrut să țină samă de concepțiile și experiențele bogate ale legislatorului.

Atât în „Regulamentul organic” prezentat de Șaguna sinodului din 1864 și aprobat de acesta cu însuflețire, precum și în proiectul de „Statut organic” din 1868, se cuprind dispozițiuni, în sensul cărora membrii comitetului parohial, ai sinodului protopresbiteral și eparhial, precum și ai congresului, se aleg pe câte un ciclu de 6 ani (cf. *Actele sinodului din 1864* pag. 95, 105, 131, și *Protocolul congresului național-bisericesc român* din 1868 pag. 133, 140, 159).

Comisiunea congresului din 1868 a modificat însă proiectul lui Șaguna, punând în loc de *ciclu de 6 ani* pretutindeni câte un *ciclu de 3 ani*. Oricine înțelege, că nota distinctivă și caracterul esențial al bisericii este stabilitatea, conservatismul, va admite, că comisiunea congresuală, din punct de vedere bisericesc, a procedat greșit, când a introdus în proiectul lui Șaguna această modificare. A expune poporul dreptcredincios tot din 3 în 3 ani la alegeri, împreună cu momente adeseori prea puțin edificatoare, nu este o măsură proprie a contribui, nici la progresul moral și religios al bisericii, nici la înțărărirea sufletescă a credincioșilor ei. Experiențele constituționale de 46 de ani au dovedit în deajuns desavantajul acestei dispoziții greșite.

Acum se oferă conducătorilor bisericii noastre un prilej potrivit de a se folosi, ca de un excelent remediu, de dispoziția contemplată de Șaguna la 1864 și 1868, prelungind, sub necesitatea poruncitoare a împrejurărilor excepționale, ciclul anilor 1912—1914, și transformându-l într'un *ciclu de 6 ani: 1912—1917*.

Consistoarele eparhiale vor găsi motive deajuns spre a putea face evident înaintea tuturor membrilor colegiilor preoțești și ai sinoadelor parohiale, că soluția aceasta este cea mai corăspunzătoare în actualele împrejurări. Un caz analog din domeniul administrației civile: prelungirea mandatului pentru funcționarii dela comitat, pe calea unei ordinațiuni ministeriale, încă poate fi invocat cu argument.

Dar spre a îndeplini și dispoziția suscitațiilor §§ din „Statutul organic”, „circulara” consistorială, ce se va da în această chestie, cari în sensul §-lui 12 din „Statutul organic” trebuie să se țină în ianuarie 1915, a declara prin un conclud special, că își dau învoirea, că membrii comitetului și deputații sinodali, aleși la începutul anului 1912, să poată fi considerați acum ca „realeși”, fără îndeplinirea multelor formalități electorale, și pe baza acestor conclud să-și poată continua activitatea și în următorii 3 ani 1915, 1916, 1917. Aceasta ar fi o modalitate de a împăcă litera §§-lor respectivi cu intențiile lui Șaguna și de a feri biserica și instituțiile ei de vârtelul unor lupte și agitații electorale, cari nu pot să-i aducă nici un bine în împrejurările grele de azi.

Aceasta îmi pare, că ar fi o soluție corăspunzătoare și acceptabilă. Cine cunoaște alta mai bună, să nu întârzie a o da la lumină, oricât ar fi de potrivnică părerilor schițate mai sus. Contraria juxta se posita magis elucescunt.

Dr. Ioan Lupaș.

Ne simțim și noi între cei chemați de părintele Lupaș de a-și da părerea, dar nici noi nu avem siguranța, că am fi aflat soluțiunea cea mai bună.

Prolungirea ciclului 1912—1914 într'un ciclu de 1912—1917 prin tangenta războiului nu o află ducătoare la scopul urmărit de părintele Lupaș, adică la transformarea definitivă a ciclului de 3 ani în 6 ani, ce nu se poate fără revizuirea statutului organic și schimbarea §§-ilor 18, 40, 88 și 150 din Statutul organic, ci am rămâne în istoria vieții noastre constituționale numai cu un ciclu dublu, ciclul păcii în războiu, după care ar urma reluarea firului ciclurilor triennale. De altă parte sunt de acord ca să nu se facă sub durată războiului restaurările corporațiilor parohiale, protopresbiterale și eparhiale și din motivele aduse de părintele Dr. I. Lupaș și din multe alte considerațiuni ale războiului. Să nu ni se împedecă înse nici cursul vieții constituționale în biserică, organele constitutive ale bisericii să funcționeze și sub durată războiului.

La aceasta menținere a ordinii constituționale în biserică n'avem nevoie a recurge la deducții din intențiunile vremilor denaintea Statutului organic, când avem o actualitate de bază. Congresul național-bisericesc ca interpretul legitim al Statutului organic a dat consistoarelor autorizația ca în cazuri excepționale când un comitet parohial este suspendat, ori când *»în cutare parohie a devenit imposibilă din orice motive grave alegerea și constituirea în mod legal a comitetului parohial«* (Alineatul 3 din §. 14 a regulam. pentru admin. afacer. epitropești), să poată institui în mod provizor o comisiune pentru conducerea afacerilor parohiale. (Alineat 2 din §. 14). Făcând războiul imposibilă *»alegerea și constituirea în mod legal a comitetului parohial«*, în lipsa unei părți însemnate a membrilor sinodului parohial în războiu (la noi sunt parohii din cari sunt duși la războiu și peste 1000 de bărbați), urmează să se aplice §. 14 a regulamentului congresual amintit adică să se institue o comisiune provizoră în fiecare parohie, pentru conducerea agendelor parohiale. Comisia ar fi constituită din membrii vechiului comitet rămași acasă. Tot așa și epitropia parohială. Cu atâtă ar fi arangiată parohia.

În protopresbiterat scaunul protopresbiteral reprezintă forul de prima instanță, acesta este stabil și nu cade sub restaurare. Iar comitetul și epitropia protopresbiterală care cade sub restaurare primește mandat dela consistor a funcționa mai departe până la noua restaurare. Aceste corporațiuni rezolvează afacerile curente indispensabile, până la constituirea noului sinod protopresbiteral.

În eparhie conform §. 121, 11. senatul strâns bisericesc conduce eparhia pe durată vacanței scaunului episcopesc. Acelaș lucru îl face acum în lipsa sinodului eparhial sub prezidiul episco-

pului, iar afacerile curente indispensabile dela senatul școlar și epitropesc le rezolvează respectivele senate până la restaurarea sinodului eparhial.

Restaurarea corporațiilor bisericești în parohie, protopresbiterat, eparhie și metropolie ar urma apoi numai după terminarea războiului. Bugetele existente la izbucnirea războiului rămân valabile până la restaurarea normală a corporațiilor bisericești. Am avea în chipul acesta în viața noastră constituțională un an intercalar, căci nu se poate presupune, că războiul să nu se termine în anul 1915 și în 1916 am începe noul ciclu de 3 ani.

În resumat: cert e că alegerile nu se pot face sub durată războiului, pentru teoria ciclului dublu n'avem bază de drept, până când pentru administrarea provizoră a afacerilor curente bisericești avem bază de drept.

După părerea mea ar trebui să se convoace fără amânare consistorul metropolitan, ca acesta să iee dispoziții pentru întreaga metropolie, căci aceasta nu este chestia unei eparhii, ci a metropoliei. Fiind vorba de interpretarea statutului organic, în lipsa congresului național-bisericesc care nu se poate convoca, consistorul metropolitan ca organul executiv al congresului național bisericesc este competent a-l suplini pe acesta.

Altfel zic și eu cu fratele în Hristos Dr. Ioan Lupaș: cine cunoaște alta soluțiune mai bună să nu întârzie a o da la lumină ori cât ar fi de potrivnică părerilor mele și pentru a fi consistorul metropolitan în cunoștința părerilor din dieceză. Socotesc însă de cel mai urgent lucru convocarea consistorului metropolitan.

R. Ciorogariu.

Jurământul cercetașilor din România.

Duminea trecută a avut loc în Arenele Romane din București o serbare deosebit de înălțătoare. Cohorta cercetașilor români din Prahova, în capul căreia se află A. S. R. principele *Nicolae*, precum și cohortele din București și Pitești au depus în mâinile A. S. R. principelui moștenitor *Carol*, inspectorul general al cercetașilor, jurământul.

Solemnitatea depunerii jurământului, la care a asistat un public distins și numeros a deschis-o d. colonel *Berindei* rostind o însuflețită cuvântare spunând între altele:

Cercetași.

„...Ne-am strâns toți cu dragoaste și bucurie aci în jurul vostru. ca să fim față la făgăduiala ce veți face, și prin care vă veți lega în mod solemn de nouile voastre îndatoriri. Educatorii voștri vor face din voi, prin sfaturile și pildele ce vi le vor da, oameni demni și destoinici, iar prin exerciții, jocuri, sporturi, viața sănătoasă, la aer liber, departe de viața turburătoare și nesănătoasă a orașelor.

De azi înainte, conștienți, fiecare din voi, de nouile îndatoriri ce vi le-ați luat — veți fi strâns uniți și frățeste solidari într-o viață de cinste, de demnitate și de neobosită prefacere spre bine. Peste câteva clipe veți depune jurământul — să faceți acest act cu tot sufletul și cu o hotărâre bărbătească, căci sunteți *toți*, aci veniți — de bună voie ca fii suflatești ai asociației. Cercetașul n'are decât un cuvânt: el nu minte. Cercetașul știe să asculte, să fie supus, el e neobosit acolo unde e o faptă bună de îndeplinit. Cercetașul n'are frică nu se teme, cercetașul e curajos și va fi mai lăzriu un strălucit apărător al patriei. Inimile sus — viitor cercetași — fiți o pildă pentru camarazii voștri; căci astfel numele de cercetaș, va deveni un titlu de *onoare*.

Copii supuși și iubitoare acasă, model de elevi în școală — cei din acolo unde vă puteți arăta curajul și îndemânarea, cercetașii României vor ajunge cetățenii cei mai prețuiți.

Da, model de elevi în școală, căci printre calitățile unui cercetaș, cea mai de frunte este îndeplinirea datoriei. Și datoria către școală trebuie să fie grijă voastră cea mare.

Asociația cercetașilor, care a fost întemeiată aproape în teate țările Europei, a găsit și la noi o primire caldă din partea tuturor oamenilor de seamă.

Maj. Sa regele a binevoit a lua sub înalta Sa ocrotire Asociația cercetașilor României, — iar A. S. R. principele Carol este inspector general și comandantul mării voastre legiuni.

La această deosebită cinste și înalt indemn nu puteți răspunde, decât printr'un strigăt: *gata ori când, gata la ori ce faptă bună, gata la ori ce jertfă*."

A urmat apoi oficiare serviciului divin, de către arhimandritul Scriban, după carea A. S. R. principele Carol a citit legea cercetașului:

"Cercetașul își ține totdeauna cuvântul, pentru el cinstea este o mândrie. Cercetașul este sincer: el își face în ori ce împrejurări convingerile sale și respectă pe ale altora. Cercetașul este drept; el disprețuiește minciuna, invidia, răutatea și ura. Cercetașul are spiritul de inițiativă; el își ia răspunderea faptelor sale. Cercetașul știe să asculte și să se supună. Cercetașul nu face nici o deosebire de clasă socială, de avere și de credință; el este respectuos față de toată lumea și este fratele celorlalți cercetași. Cercetașul este curajos, el este gata să ajute pe ceilalți aflați în nevoie și primejdie și caută să fie folositor altora. Cercetașul este muncitor și economic; el respectă munca și avutul altuia. Cercetașul este bun cu animalele și se împotrivesc la ori ce acte de cruzime; îi plac plantele și se opune stricăciunilor ce li s'ar aduce. Cercetașul este curat în gând, în vorbă și fapte; el se îngrijește de curățenia trupului, de viață igienică, dând sfaturi și ajutoare. Cercetașul este voios și plin de însufletire în toate împrejurările. Cercetașul se silește să facă în fiecare zi o faptă bună, ori cât de neînsemnată ar fi ea."

Ordonă în urmă principele:

Ridicați mâna în sus și ziceți după mine:

"Eu cercetașul... făgăduiesc să servesc cu dragoste Regele și Patria, să ajut pe aproapele meu și să mă supun legii cercetașilor. Așa să-mi ajute Dumnezeu."

Copiii jură și izbucnesc apoi în urale entuziaste.

După depunerea jurământului au mai luat cuvântul arhimandritul Scriban și ministrul Duca rostind cuvinte de îmbărbătare la adresa sutelor de cercetași.

De închierare a urmat defilarea cohortelor în fața principelui Carol și a comitetului Asociației cerceta-

șilor. Cu tot frigul aspru micii cercetași au defilat în pas gimnastic, cu brațele întinse și în tactul marșului executat de fanfara liceului din Ploești.

„Mobilizarea și războiul“.

Temă liberă dată școlărilor dela școala elem. conf. gr. or. română din Cetea.

D. Ioan Frâncu, absolvent de teologie și inv. provizor la școala noastră din Cetea (com. Albei-inferioare) a dat școlărilor din școala condusă de dsa tema liberă: „Mobilizarea și războiul“, la care elevii au dat următoarele răspunsuri, parte în poezie, parte în proză.

I.

Când a bătut dăbă 'n sat
Atunci s'a mobilizat
Și când frații mi s'or dus
Noi nu mai puteam de plâns
Frunzuliță de pe baltă
Mi s'or dus frați să se bată
Trei frați în Galiția
Și unul în Bosnia.

Frunzuliță de pe roată
Impărate, împărate
Nu-i duce așa departe,
Depart de țara mea
Toamă în Galiția.
Galiție țară străină
Mulți voinici se luptă 'n tine
Pușini se întorc cu bine.

Însă cum pușcă cu zor
Li vine glonț în picior
Și-l aruncă 'ntr'un răzor
Și zăcăa rănit în sânge
Și n'avea cine îl plânge.

Frunză verde rămurea
Multă vreme s'o mână
Până s'o pune pacea.
Soare mândru și rotund
De-ai apune mai curând
Că eu tare m'am urit
De pușcă și tunărit.

Frunzuliță rămurea
Ajunși în Galiția
Patru zile ne-am tot dus
Fără să găsim vre-un Rus
Frunză verde de sălcută
Bălgradu-i plin de răgute
Și sunt două cărărele
Pardosile cu năsip
Merg cătanele tot rând
Frunză verde de trifoiu
Vai și amar de voi feciori
Toți ați mers flori înflorite
Și vă 'ntoarceți vestezite.

Scrisă de eleva Maria Halalam

II.

Frunză verde de gutăie
Mai încep și eu a scrie
O micuță poezie

Despre al meu dulce frate
Care-i dus în țări departe
Care s'a dus la războiu
Să ne apere pe noi.

Intr'o luni de dimineată
Se spală frumos pe față
Și la holdă el pleacă
Cu iubita lui Soție
Și cu sora-mea Mărie
Și cu tata mai bătrân
S'au dus cu toții răsând
Și colea cam pe la opt
Merge mama ca din foc
Haida Nicolae-acasă
Că-s jandarmi vre-o cinci ori șase
Cu jurații vin prin sat
Să vă ducă la 'mbrăcat.

Cu toții ne am întristat
Și dela holdă-am lăsat
Doamne, asta ce să fie
Să mă ducă 'n câțanie
Să-mi las dulcea mea soție
Și măicuța supărată
Soția nemângăiată.

Scrisă de: *Gheorghe Baldea*, elev c. IV.

III.

Când a bătut duba 'n sat
Toți oamenii s'au spăimântat
Și la cancelarie s'au adunat
Chemările le cetea
Și multă jale-i mânca
Că îi duc de aicea
Și ei acasă mergeau
Și câtră soții ziceau:
— Și te rog soția mea
Umple-mi de pită straița,
Frunză verde ruptă în iri
Că nu știu când-oi veni.

Straița 'n spate își lua
Și copiii și săruta.
Frunză vede da de vie
Nu știu Doamne ce să fie
Că merg bătrâni 'n câțanie
Dragii tatii copilași
Pe măicuța să-o ascultați
Și rugați pe Dumnezeu
Să mă apere de rău
Și pe mine și pe voi
Și să fie tot cu noi.

Straița 'n spate și-a luat
Și din casă a plecat.
Frunză verde cucuruz
Și s'a dus pe deal în sus
Și merge cu mic cu mare
Până 'n *Stremți* la cancelarie.
De aici la tren au plecat
Iar muierile-au oftat.

Atunci s'au dus toți odată
Iar acum pe rând ei vin
Fără ochi și fără mâni
Fără mâni și fără picioare.

Frunză verde de timin
Dar mai mulți din ei nu vin.
Cătă frunză pe pământ,
Atâția orfani rămân.

Nu știu Doamne ce-o mai fi
Că rămân numai copii
Cu ce amar vor trăi
Pământul cin' l'o lucra
Coarnele plugului cin' o ținea

Scrisă de elevul: *Nicolae Cristea*.

CRONICA.

Examene de calificare învățătorească. În 15/28 decembrie se vor ține la Institutul nostru pedagogic din Arad examenele corigente de calificare învățătorească. Candidații au să se însinue la direcțiunea seminarială până la 7/20 decembrie.

„Averea” regelui Carol. Sub acest titlu cetim în „Neamul Românesc”, ziarul dlui profesor N. Iorga, următoarele: „M. Sa regele Ferdinand a fost pus în posesia averii defunctului rege Carol. După evaluările provizorii, făcute până acum, averea rămasă de pe urma M. S. regelui Carol se ridică la vre-o cincizeci de milioane lei, în bani, efecte, proprietăți, obiecte de artă. Taxele succesoriale se vor percepe conform legii timbrului, după cum urmează: Pentru legatele lăsate societăților de binefacere, instituțiilor culturale, etc., se va percepe o taxă de doi la sută. Averea lăsată soției, adică M. S. reginei Elisabeta, va fi taxată cu trei la sută. Averea lăsată nepoților direcți, din frați și surori, se va taxa cu patru la sută, iar aceea a strănepoților cu șase la sută. Legatele lăsate rudelor de sânge mai departate vor fi taxate cu nouă la sută. Legatele lăsate afinelor și străinilor se vor taxa cu 12 la sută. Din totalul averi 12,600.000 au fost lăsate diferitelor instituții. Valoarea bibliotecilor, obiectelor de artă se urcă la douăzeci de milioane și acestea au fost lăsate Coroanei adecă statului. Restul de vre-o 15 milioane au fost lăsate regelui Ferdinand. Iată că averea lăsată de „miliardarul”, rege al României a. închis pentru totdeauna gurile bărfitoare. Se știe că regele se putea bucura de venitul a 12 moșii, — domeniile Coroanei. Ei bine s'a constatat că întregul venit al acestor moșii a fost întrebuințat pentru îmbunătățiri aduse pe aceste moșii, pentru instituții țărănești, pentru școli țărănești, pentru ajutorul populației rurale. Se mai constată că marele rege întreținea, — și de acest fapt nu știa decât secretarul său particular, — o mulțime de familii nevoiaș, ajutată pe comercianții în suferință (cum a fost cazul dlui Bragadiru, mare fabricant de bere, cărnă i-a dat o jumătate milion, de l'a ridicat la situația actuală); contribuia anonim la opere de binefacere: a dat pentru flota națională și cea comercială; a dat cinci milioane de lei pentru artileria cu tragere repede, două milioane pentru portul Constanța (fapt ce ni s'a confirmat și de d. C. C. Arion, fost ministru, de față fiind și d. Trancu-Iași, deputat); asemenea a dat mari sume de bani, în ultimul timp, pentru crucea roșie sârbă, rusă și germană. Și când te gândești că la toate infamiile debilate contra sa, odată n'a protestat sau n'a pus pe

altul să desmintă acuzațiunile... A făcut, a continuat să-și facă datoria, a suferit el singur și i-a iertat pe toți”.

† **Petru Murășan.** „Dél Somogy” un ziar politic din Szigetvár parentează în termeni călduroși pe fostul nostru elev și învățător Petru Murășan din Socodor sub titlul „Egy hős vérünk halála és temetése Szigetváron”. Din acest articol aflăm cum bietul țaran Murășan din Socodor, care și-a crescut doi fii de învățători, s'a dus la Szigetvár la fiul Petru care zăcea rănit în spitalul din Szigetvár. Pe când a sosit tata la Szigetvár fiul Petru era mort în rana primită în noemvrie la Valjevo. Și i-s'a făcut o înmormântare pompoasă, la care au participat toate corporațiunile din localitate și au încărcat siera de flori. Prohodul l-a făcut preotul reformat Fejérváry Kálmán, se înțelege după ritul reformat. Suntem mulțumitori societății maghiare din Szigetvár pentru onorurile ce le-au dat eroului nostru frate, învățătorului Petru Murășan și că l'au așezat în morminții de eroi și dacă n'au avut în apropiere un preot ortodox care să-l prohodească cel puțin să aibă un cuvânt pentru a spune, că acel învățător care a murit moarte eroică pentru patrie a fost român și să-i lase numele Murășan cu care a fost botezat și a murit și să nu-l schimbe în Marosán. Acum e vremea mai vartos să ne iubim unii pe alții și să smulgem din inimile noastre orice buruiiană veninoasă, cum e și aceea a șovinismului care nici atunci nu ne dă cinstea numelui când murim pentru patrie.

Necrolog. La 16/29 noemvrie 1914 a răposat, pro-văzut cu sfta cuminecătură, veteranul paroh *Liuba Nestorovicu* din Sărcia-română, în etate de 66 de ani. În mormântarea precedată de sfta liturgie s'a săvârșit la 18 noemvrie v. crt. de către mandatarul protopopesc părintele Valeriu Magdu din Ecica-română, cu asistența preoților: George Teoran din Toracul-mare, George Oldea din Ferendia, Iovan Petanek (sărbesc) din Neuzina și Gherasim Andru d.n loc. Au luat parte la înmormântare toți elevii școalelor noastre în frunte cu învățătorii și o mulțime considerabilă de credincioși, jelind pe păstorul lor iubit și stimat, care a slujit la sf. altar timp de 40 de ani. Odihnească în pace!

Necrolog. Mărcuri în 11/24 noemvrie la orele 8 sara a încetat din viață preotul emerit din comuna Ursad (protopop. Beliu) *Georgiu Ilie* sen. în anul al 77-lea al etății și al 52-lea al preoției sale, lăsând în cel mai profund doliu pe iubita sa soție Ana născ. Herman, pe fiii săi Dr. Andreiu Ilie avocat în Tinea și familia, Georgiu Ilie jun. preot în Călăce. Dr. Ambrozii Ilie avocat în Lipova, Ioan Ilie cand. de preot, Anna măr. Prada și nepoți și nepoate. Rămășițele pământești ale defunctului s'au depus spre odihnă vecinică joi în 13/26 nov. cu mare solemnitate. Serviciul funebru s'a oficiat de către protopopul tractual Petru Serbu, asistat de preoții Iosif Pința, preot și asesor cons. în Supleacu, Iosif Moga preot în B. Urviș, Georgiu Chereșio preot în Petigd și Georgiu Vereș preot în B. S. Miclăuș. La finea serviciului divin părintele protopop Petru Serbu într'un discurs funebru schiță pe scurt viața și activitatea defunctului. În veci pomenirea lui.

Concurse.

Conform ord. V. Consistor Nr. 3610 B. 1914: Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile în organul diecezan: „Biserica și Școala”, pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. Surduc, protopresbiteratul Peșteșului, pe lângă următoarele emolumente:

1. Casă parohială, cu dependentele ei. 2. O sesiune de pământ arător și fânaș, în mărime de 17 iughere și 926□. 3. Bir preoțesc dela fiecare număr de casă, câte o măsură de cereale, eventual 2 cor. 50 bani. Stolele îndatinate, după cum s'au specificat în protocolul comitetului parohial. 5. Intregirea dela stat. Dările și echivalentul după pământ, le va suporta alesul preot, care va prevedea și catehizarea elevilor școalelor existente.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați, ca cererile lor de concurs, adresate comitetului parohial din Surduc, să le înainteze în termenul concursual Prea On. Oficiu ppeș în Mezötelegd, având dânsii, cu prealabila învoire a protopopului tractual, cu 8 zile înainte de alegere, a se prezenta în biserică înaintea poporului, spre a-și arăta desteritatea în cant, tipic și oratorie.

Pentru comitetul parohial.

Dimitrie Vașcan

Teodor Ciota

preot, preș. adm. par.

not. adhoc al com. par.

În conțelegere cu mine: *Alexandru Munteanu* ppresb.

—□—

1—3

În baza ord. Nr. 3611 B. 1914, prin această se publică concurs din oficiu pe baza §-lui 31 din Regulamentul pentru parohii, pentru îndeplinirea parohiei de cl. III a Borșea, protopresbiteratul Peșteșului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în: „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele beneficii:

1. Pământ parohial de 15 jughere, arător și fânaș, având preotul a suporta dările și echivalentul.
2. Bir preoțesc, dela fiecare număr de câte o măsură de cucuruz sfărmat sau prețul ei curent.
3. Stolele îndatinate.
4. Intregirea dotațiunei dela stat.
5. Până la zidirea casei parohiale, de locuință se va îngriji alesul preot, care va prevedea și catehizarea elevilor dela școalele din loc.

Doritorii de a ocupa acest post se avizează, ca cererile de concurs, adresate comitetului parohial din Borșea, să le înainteze Prea On. Oficiu protopopesc în M. Telegd, în termenul concursual, având dânsii, cu știrea pplui a se prezenta în sfânta biserică din Borșea, pentru a-și arăta desteritatea în cant, tipic și oratorie.

M. Telegd. 19 nov. (2 dec.) 1914.

Alexandru Munteanu protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confes. gr.-or. rom. din Budinț, tractul Belințului, se eserie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 820 coroane.
2. Locuință în natură, cu grădină de 600□.
3. Pentru conferință 20 cor., în senz. concluz. V. Sin. eparh. 91/1914.
4. Pentru scripturistică 5 cor.

Dela înmormântări, unde va fi poslit, 1 coroană. Intregirea dela stat, care e votată mai de mult, se va cere și pentru noul învățător.

De curățirea și încălzirea locuinții învățătoresci, se va îngriji însuși învățătorul; iar de a salei de învățământ comuna biserică.

Alesul învățător e dator să conducă strana în dumineci și în sărbători și să supravegheze școlarii în s. biserică, fără altă remunerație.

Reflectanții au să-și înainteze petițiile concursuale, instruite cu documentele prescrise, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiterat gr.-or. rom. din

Belinț (Belenceze, Temes-megye) și să se prezenteze în termenul concursual, într-o duminică, ori într-o sârbătoare, în s. bisericească, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și în tipic.

Reflectanții, cari au mai fost în funcțiune, au să aceluze și atestat de conduită dela protopresbiterul în al cărui tract au fost mai în urmă.

Cei apți a conduce corul vocal existent, vor fi preferiți.

Comiteul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.
—□— 1—3

Pentru întregirea postului de preot din Crivobara, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială de 32 jugăre, pământ arător, cu intravilan de 1/2 jugăr, fără casă parohială.
2. Stolele legale.
3. Eventualul ajutor de stat (congrua).

Darea după sesia parohială o plătește preotul.

Fiitorul preot e obligat să catihizeze școlarii gr.-or. români din parohie fără altă remunerație.

Reflectanții, cari trebuie să aibă ecalificație pentru parohii de clasă a III-a, au să-și aștearnă petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Crivobara, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megye) și a se prezentă într-o duminică ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, cântare și tipic.

Dacă au mai funcționat nudeva, trebuie să aceluze și atestat de funcționare dela respectivul protopresbiter.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasă a III-a din Trăoaș (Torjás) se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele condițiuni:

Venitele parohiei sunt:

1. O sesiune de pământ de deal, care aduce un venit curat, — după detragerea tuturor speselor, — de cor. 70.

2. Birul legal.

3. Stolele legale.

4. Cărtir în casa parohială două odăi și culină.

5. Grădina parohială.

6. Dreptul de pădure și izlaz 16/282.

7. Ajutorul dela stat, conform ecalificațiunei celui ales.

8. Sarcinile publice după pământul ce beneficiază le va suportă cel ales.

Alesul e obligat a catehiză la școala din comună fără vr'o remunerațiune specială.

Recursele, adresate comitetului parohial din Trăoaș ajustate regulamentar, sunt a se susține Prea On. Oficiu protopresbiteral ur.-or. român din Mariaradna.

Reflectanții vor avea a se prezentă în sfta bisericească din loc spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie.

Troaș (Torjás) din ședința comitetului parohial ținută la 12/25 octomvrie 1914.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* pbiterul Radnei.
—□— 1—3

În conformitate cu rez. conz. Nr. 5677/914 se publică concurs pentru îndeplinirea capelăniei temporale pe lângă veteranul preot Ilie Ilica din Bodești (Bozós) cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Beneficierea întregii sesiuni parohiale (32 jug.)

2. După un an de serviciu, capelanul va beneficia casa parohială împreună cu supraedificatele și intravilanul pe care e zidită casa parohială.

3. Toate stolele obveninde în parohie (stolele legale).

4. La celea 2 semestre capelanul afară de întregirea de stat ce compete capelanilor, va primi câte 100—100 cor. din întregirea de stat a preotului Ilica, care beneficiază întregire superioară.

Alesul va suportă singur toate dările publice după venitul parohial și va catehiză fără altă remunerație.

Recursele, adresate comitetului parohial din Bodești, ajustate regulamentar pentru parohii de cl. II-a sunt a se susține oficiului protopresbiteral din Buteni (Körösbökény).

Reflectanții trebuie să se prezinte în biserica din loc pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Florian Rozin*, protoprezbiter.
—□— 2—3

Mulțămită publică.

Tuturor aceluora, cari din incidentul trecerii la cele eterne a mult iubitei și neuitatei mele soții m'au conzolat le exprim și pe această cale mulțumita mea cea mai ferbinte:

Margine, la XII/7 1914.

Eugeniu Drimba
inv.

Căițe (căciuli) preoțești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre-
cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 6 cor. iar din stofă 4 cor.

Potcapia, din catifea 5—7 cor.

La comande e a se indică măsura capului.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruce, pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazanla, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.